

๔๔. กำแพงความคิดคืออุปสรรคในการปฏิบัติธรรม

Thinking Walls Become the Hindrances of Dhamma Practice

ขอน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

In Honor of the Blessed One of the Fully Enlightened One

By Nithee Siripat – Siripat.com and Academiae Network. 2016

ความสำคัญของบทความ

ความคิดเห็นถือผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง วิปริตจากกฎเกณฑ์แห่งธรรมชาติ วิปลาสจากกำหนดแห่งธรรมดา ไม่เป็นความจริงหรือสัจจธรรมตามหลักไตรลักษณ์ ความนึกคิดหรือความคิดเห็นดังกล่าวนั้น ย่อมเป็น “มิจฉาทิฏฐิ” คือ ความเห็นผิด ย่อมวิวัฒน์ไปสู่ภาวะที่ผิดจากความเป็นจริง นั่นคือ การปฏิเสธหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าไปอย่างสิ้นเชิง ได้แก่ *อริยสัจจ์ ๔-ปฏิจสุมุปบาท ๑๒-ปฏิจสุมุปบันนธรรม ๖-กฎแห่งกรรม-กฎแห่งวิบากกรรม-กฎกรรมของสัตว์* เป็นต้น จนถึงขั้นไม่เชื่อถึงความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าและเหล่าพระสงฆ์สาวกของพระองค์ เมื่อบุคคลตกอยู่ในสภาวะแห่งชีวิตจิตใจเช่นนี้แล้ว ย่อมอยู่ในคติแห่งอบายภูมิทั้ง ๔ อย่างแน่นอน มีแต่ประสบความไม่เป็นสุขและความเดือดร้อนอยู่รำไป เพราะเกิดจาก “กำแพงความคิด” [นิเวรณ ๕-มาร ๕-อวิชชา-อโรติ-อกุศลธรรมทั้งหลาย] ของตนเท่านั้น รวมถึงอิทธิพลทางความคิดของบริวารรอบข้าง ที่ไต่ด้าในทางอกุศลกรรมเป็นอาจิม แม้จะมีโอกาสได้พบกับพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าและเหล่าพระสงฆ์สาวกก็ตาม ก็ยังมีจิตปฏิเสธเส้นทางการสร้างความดีให้แก่ตน ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงประยุกต์ความคิดใหม่ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ต้องการปรารถนาอยู่กับเรื่องราวเดิมๆ ตามวิถีแนวคิดของตนที่เป็นใหญ่ อันผิดเพี้ยนไปจาก “กฎธรรมชาติ” ตามคำสอนของพระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว การประพฤติดนเป็นประเภทแก้วเติมน้ำเติมน้ำอีกไม่ได้ นั้น นำความฉิบหายมาสู่กระบวนการคิดหรือความนึกคิด ที่จะก้าวย่างไปสู่ระดับชีวิตและจิตใจที่สูงขึ้นอย่างประเสริฐ คือ ความหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย อันเป็นเหตุให้เกิด “สังสารทุกข์-อุปาทานทุกข์-อุปาทานขันธ ๕ เป็นทุกข์” ที่มีอาการเกิดขึ้นแล้วก็เกิดขึ้นอีก ไม่ความสิ้นสุดแห่งสังสารวัฏฏะทั้งหลายทั้งปวงนั้น ก็เกิดจากความนึกคิดไม่ยอมรับว่า “สังขารทั้งหลาย ไม่เที่ยง-โลกทั้งใบ ไม่เที่ยง” ฉะนั้น การไม่ยอมรับความจริงแห่งความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งทั้งหลายอันเป็น “สังขตธรรม” หรือเบญจขันธทั้งหลายแห่งต้นหาและทิฏฐิ ก็เท่ากับการปฏิเสธความจริงอันแน่แท้แห่งชีวิตจิตใจตาม “หลักมัชฌิมาปฏิทา” อยู่เรื่อยไปไม่สิ้นสุด.

๔๔. กำแพงความคิดคืออุปสรรคในการปฏิบัติธรรม

นิสัยพื้นเพของปุถุชนทั่วไปนั้น มักยึดความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่เหนือผู้อื่น ไม่ว่าจะความคิดเห็นนั้นจะถือผิดหรือถูกก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่เป็นหัวหน้าจำฝูงครอบครัวหรือหน่วยงาน เมื่อเกิดการตัดสินใจผิดพลาดขึ้น ก็ได้แต่ขอโทษและขอแก้ตัวใหม่ ด้วยการเรียนรู้ผิดหรือถูกในงานนั้นๆ ไม่ค่อยคิดวางแผนล่วงหน้าไว้ก่อนในการแก้ปัญหา เผื่อให้เรื่องมันเกิดขึ้นก่อนแล้วค่อยว่ากันต่อไป การลองผิดลองถูกในระหว่างงานนั้น จำเป็นอย่างยิ่งกับความก้าวหน้าของงาน นั่นคือ วิถีชีวิตในอนาคต เพราะกรรมในปัจจุบันจะบ่งบอกผลวิบากจะเกิดขึ้นในอนาคตตาม (๑) “กฎแห่งกรรม” [กัมมสัทธา] และ (๒) “กฎผลวิบากแห่งกรรม” [วิปากสัทธา] และถ้าเป็นบาปบุญเรื่องมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายนั้น เรียกว่า “กฎแห่งกรรมของสัตว์” [กัมมัสสกตาสัทธา] กล่าวคือ สรุปย่อๆ “ทำดียอมได้ดี-ทำชั่วยอมได้ชั่ว” ตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งหมายความว่า (๑) **ทำดีทั้งปวง** และ (๒) **ไม่ทำชั่วทั้งปวง** เพื่อเป็นการยกระดับจิตใจไปสู่ความเจริญอันประเสริฐ แต่ชีวิตจริงตามกระแสสังคมนั้น คนไม่เอาบาปและไม่กลัวบาป เอาทุกสิ่งทำทุกอย่างเพื่อสนองและพอกพูนกิเลส ทั้งที่สุขหรือทุกข์มันก็ไม่แน่นอนไม่มั่นคง ต่างเป็นภาวะที่ไม่เที่ยงแท้ แปรปรวนอยู่ตลอดเวลา แต่ก็มีความคิดเห็นถือผิดจากความจริงหรือสัจธรรมดังกล่าวมานั้น ว่าเป็นเที่ยงอยู่อย่างนั้น คือ “เห็นไม่เที่ยง เป็นเที่ยง” ด้วยความวิปลาสเพราะเกิดจาก (๑) **สัญญาวิปลาส** (๒) **จิตตวิปลาส** และ (๓) **ทิฏฐิวิปลาส** เลยเป็นเหตุให้ข้าขาดสติและเสียดสติแบบไม่รู้เรื่อง ถึงขั้นนิมนต์พระมาเทศน์ ก็ไม่รู้สีกตัวมีสติ เหมือนกับมือเปล่าประทับร่าง อะไรทำนองนั้น [จิตประสาทหลอน] เช่น พุดคุยกับตุ๊กตาผี กุมารทอง รักยม เป็นต้น แทนที่จะบูชาพระรัตนตรัยเป็นสรณะที่พึ่งของชีวิต เมื่ออยู่กับผี ก็ต้องคิดอย่างฝึๆ **เพราะไม่ประกอบด้วยปัญญาและเหตุผล** และดูไม่ออกว่า เมื่อไหร่จะเป็นคน และเมื่อไหร่จะเป็นผีกันแน่ สังเกตได้ยาก ยิ่งเป็นพวกผีจัญไรอุบาทว์ ยิ่งมีอาการหนักยิ่งขึ้น ไม่มีคำอธิบาย เพราะเป็นสภาวะหลุดโลกไปแล้วอย่างสมบูรณ์ [Beyond-the-World Symptoms] ติดตามเรื่องไม่ทัน ฉะนั้น ในทางพระพุทธศาสนานั้น จึงมุ่งเน้นให้บุคคลเจริญ “สมาธิภาวนา” ไว้ก่อน เพื่อให้จิตสะอาดบริสุทธิ์จากอกุศลธรรมทั้งหลาย รวมทั้งพวกผีทั้งหลาย น่าจะเรียกว่า “พวกมาร” มากกว่า ซึ่งผู้ปฏิบัติธรรมจะได้านิสงส์ ๔ ประการ ได้แก่ (๑) **สุขกายสุขใจในปัจจุบัน** (๒) **มิตติสัมปชัญญะ** (๓) **การหยั่งรู้หยั่งเห็นด้วยญาณทัสสนะ** (๔) **ภาวะปราศจากอาสวะด้วยอาสวักขยญาณ** [ความตรัสรู้] ด้วยเหตุนี้ “กำแพงความคิด” [นิวรรณ ๕-มาร ๕] ที่ยึดมั่นในผืนนั้น จะถูกทำลายไปด้วย เหลืออยู่องค์เดียวว่างเดี่ยวอย่างมีสติสัมปชัญญะ พุคกันรู้เรื่องด้วยเหตุผล ไม่ใช่คนครึ่งหนึ่งผีครึ่งหนึ่ง คือ “มนุษย์วิบัติ” หมายถึง “ผู้ต้องฉิบหายเสียคุณอันใหญ่” คือ หหมดโอกาสเห็นโลกุตตรธรรม ฉะนั้น การฝึกอบรมจิตใจให้เกิด “สัมมาสติ” [สติสัมปชัญญะ-สติปัญฐาน ๔] จึงเป็นเรื่องใหญ่ในการทำลายกำแพงความคิดต่อต้านพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เพราะไม่มีใครปรารถนาที่จะคบหาสมาคมกับ “คนเสียดสติ” ยกเว้น สถานบำบัดจิตคนบ้า พอจะคุยกันรู้เรื่องบ้าง แต่ก็อย่าให้วิปริตถึงขั้นคนบ้าไม่มั่นใจ โรงพยาบาลบ้าก็แล้วกัน อันเป็นสังคมในโลกยุคใหม่ที่กำลังเผชิญกันกับปัญญาคนโรคจิตมากขึ้นในขณะนี้ เช่น พวกบ้าอุดมการณ์ลัทธิต่างๆ ที่สร้างปัญหาให้แก่สังคมโลกเดือดร้อนกันไปหมด คำว่า “กำแพง

ความคิด” หมายถึง วิกฤตศรัทธา ความไม่เชื่อ ความระแวงสงสัย ความไม่ศรัทธาปสาทะ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติธรรม ดังเช่น (๑) *ไม่เชื่อกฎแห่งกรรม* (๒) *ไม่เชื่อผลวิบากแห่งกรรม* (๓) *ไม่เชื่อสัตว์มีกรรมเป็นของตนเอง-กรรมของสัตว์* (๔) *ไม่เชื่อความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า* เมื่อความเห็นถือผิดดังกล่าวนี้ เข้าครอบงำจิตใจของใคร ผู้นั้นก็ไม่สามารถเข้าปฏิบัติธรรมได้ตามแนวคิดของทางสายกลางแห่งปัญญา ที่เรียกว่า “**หลักมัชฌิมาปฏิปทา**” ย่อมไม่สามารถดำเนินชีวิตด้วยแนวทางปฏิบัติอันประเสริฐได้ ที่เรียกว่า “**อริยมรรคมีองค์ ๘**” และไม่เกิดปัญญารู้เห็นความจริงหรือสังขธรรมตาม “**หลักอริยสัจ ๔**” ซึ่งเป็นวาระแห่งการอวสานบนเส้นทางธรรมของบุคคลนั้น อันเป็นบุคคลผู้ด้วยวาสนา ทั้งที่มีโอกาสได้พบเห็นพระธรรมของพระพุทธเจ้าแล้วก็ตาม กล่าวโดยย่อ บุคคลที่เป็น “**กบในกะลา-แก้วที่น้ำเต็ม**” นั้น ชอบสร้างกำแพงความคิดปิดกั้นโอกาสทองของตนเอง ถือความความเห็นของตนเป็นใหญ่ ถูกต้อง และเป็นจริง เป็นคนมีโทสะมุทะลุ ไม่ฟังความคิดของคนอื่นที่ดีๆ ซึ่งในโลกสังคมปัจจุบัน คนความคิดเดียวจะไปสู่กลุ่มความคิดอื่นได้ยาก เพราะโลกเปลี่ยนแปลงเร็ว บุคคลที่จะชนะ “**สงครามชีวิต**” ได้ดีนั้น ต้องไตร่ตรองสถานการณ์อย่างรู้เห็นตามเป็นจริงเท่านั้น ไม่วิปลาสหรืออคติลำเอียง จึงจะชนะในชัยสงครามนี้ได้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันนั้นสามารถทำได้กับคนทั่วโลก ทุกคนต่างค้นหาสิ่งที่ดีที่สุด เพื่อกอบกู้วิกฤตชีวิตของตน โดยอาศัยปัญญาและเหตุผล [สติสัมปชัญญะ] ถ้าเป็นพุทธบริษัทก็ต้องมีอบายวิธีแยกกายในใจอย่างถูกวิธี [โยนิโสมนสิการ] ด้วยการยังรู้ยังเห็น โดยจิตปราศจากนิวรณ์ [ญาณทัสสนะ] และมีปัญญารู้แจ้งเห็นจริงสภาวะธรรมใดๆ ตามเป็นจริง [ยถาภูตญาณ-ทิพจักขุญาณ] ที่เรียกว่า “**วิปัสสนาญาณ**” คือ *ญาณในวิปัสสนาภูมิ* โดยสามารถพยากรณ์เหตุการณ์ต่างๆ ได้ในเวลาทั้ง ๓ โดยปราศจากข้อกังขาสงสัย [ธรรมจิติ] และกำหนดรู้เห็นปฏิปทาไปไหนไปทางหรือไม่ไปทางแห่งอริยมรรค [วิปัสสนาญาณ ๘-การทบทวนอุปาทานชั้น ๕] ได้แก่ *อริยสัจ ๔-อริยมรรคมีองค์ ๘-มัคคญาณ ๔* จนสามารถเข้าถึง “**โลกุตตรธรรม ๘**” [มรรค ๔-ผล ๔-นิพพาน ๑] ได้หมายเอา “**อรหัตตผลวิมุตติ**” [สัมมาวิมุตติ] หมายถึง “**พระนิพพาน-อนุปาทินเสสนิพพาน**” [อมตธาตุ-บรมธาตุ] ที่เรียกว่า “**พระอเสขบุคคล-อนุปาทินเสสบุคคล**” เพราะฉะนั้น เมื่อบุคคลพัฒนาดนไม่ถึง “**ทิพจักขุญาณ**” ได้ นั้น ย่อมเสื่อมความคิดเห็น เพราะปราศจากปัญญาและเหตุผล [อโยนิโสมนสิการ] ไม่ประกอบด้วยความเพียรโดย “**สังวร ๕**” ไม่เห็น “**ธรรมวิเศษ-อริยมรรค-อูตตริมานุสสรธรรม**” ตามคำสอนของพระพุทธเจ้าจริง [อนุศาสนีปาฏิหาริย์] ประกอบด้วยความนึกคิดแห่งสังขารทั้งปวงเป็นวิปลาสไป ไม่เป็นจริงไม่เห็นจริงตามกำหนดแห่งธรรมคา หรือมีความนึกคิดความคิดเห็นอันตรงกันข้ามกับ “**สามัญลักษณะโดยไตรลักษณ์**” ก็เลสทั้งหลายเหล่านี้ กลายเป็นอาหารฝ่ายอกุศลธรรมไป หล่อเลี้ยงสังขารความคิดกลายเป็น “**กำแพงความคิด**” สูงขึ้นไปไม่มีจุดจบ คุณภาพชีวิตดำเนินอยู่ใน “**อบายภูมิ ๔**” อย่างแน่นอน ไม่ว่าจะทำกรรมใดๆ [ทำ-พูด-คิด] ก็ตาม ดังนั้น “**กำแพงความคิด**” เป็นมารอุปสรรคขัดขวางปิดกั้นปัญญาให้มืดบอดหนีจากความจริงโดยปรมาตถ์ ถ้าคิดด้วย “**สัมมาทิฐิ**” ก็มีโอกาสบรรลุธรรมวิเศษได้ ถ้าเลือกที่จะคิดด้วย “**มิจฉาทิฐิ**” ก็ปราศจากโอกาสบรรลุธรรมวิเศษได้ แต่ผู้เจริญแล้วทั้งหลาย ต่างเลือกแนวทางอันประเสริฐในการปฏิบัติธรรมมากกว่า.

